DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en *f* **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 21 SEPTEMBER

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 39. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

van den 10den September tot den 14den September 1853 Nos. 73—74.

Civiel Departement.

ONTZET:

Uit zijne bediening, de prokureur bij den raad van justitie te Samarang J. J. Nosse.

ONTHEVEN:

Uit hunne betrekkingen van binnen-regent en binnen-regentes van het roomsch-katholiek weeshuis-bestuur te Samarang, J. F. Vermandel en zijne huisvrouw M. P. Steenwinckel.

BENOEMD:

Tot ingenieur der eerste klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen, H. de Bruijn, thans met de waarneming van die betrekking belast.

BIJ DE HOOFDKOMMISSIE VAN ONDERWIJS IN NEDERLANDSCH INDIE.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, het lid J. Tromp, onder dankbetuiging voor zijne veeljarige als zoodanig bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid A. A. Reed, oud lid der hoofdkommissie, onlangs uit Europa teruggekeerd.

Tot lid der sub-kommissie van onderwijs te Bezoekie, de tijdelijke assistent-resident van Panaroekan en Bondowosso.

VERLEEND:

Een verlof naar Nederland, voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van 's lands kas, aan den kontroleur van de tweede klasse der landelijke inkomsten en kultures jkhr. M. Rendorp.

Militair Departement.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement zijn

OVERGEPLAATST,

BIJ DE INFANTERIE:

Bij het 7de bataillon, de kapitein G. A. Wiltens, van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, en de tweede luitenant P. Peereboom, van het garnizoens-bataillon op Banka.

Bij het 10de bataillon, de tweede luitenant B. E. G. Gerlach, van het 3de bataillon.

Bij het 11de bataillon, de kapitein C. E. A. Naumann, van het garnizoens-bataillon te Palembang, en de tweede luitenant L. J. F. Timmermans, tijdelijk gedetacheerd bij het korps sappeurs.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant O. von Below, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling.

Bij het 14de bataillon, de eerste luitenant K. H. O. van Bennekom, van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra.

Bij het korps pupillen te Kedong Kebo, de tweede luitenant A. van den Hurk, van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling, de kapitein jkhr. V. M. de Brauw, van het 3de bataillon, en de inlandsche tweede luitenant Kitjiel, van het 14de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de kapitein J. C. Romswinckel, van het 12de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de kapitein J. G. G. H Strengnaerts, en de tweede luitenant H. W. C. van Stuwe, beiden van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Banka, de tweede luitenant S. Meijers, van het 12de bataillon.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE:

Als onder-intendant der 2de klasse, de betaalmeester 1ste klasse C. P. Jonxis.

Als adjunct-intendant, de betaalmeester 2de klasse H. W. van Leenhof.

BIJ DE ARTILLERIE:

Bij het materieel, de tweede luitenant J. Kohlbrugge, van het personeel.

TOEGESTAAN:

Aan den luitenant-kolonel der artillerie C. H. G. Steuerwald, sous-chef van het wapen der artillerie, om, op zijn verzoek, overeenkomstig het Koninklijk besluit van den 30sten October 1847 no. 76, naar Nederland terug te keeren.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de ter beschikking van den direkteur der kultures gestelde ambtenaar der tweede klasse J. A. Coblijn.

Schutterijen, enz.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant bij het korps christen-schutterij te Padang, de schutter C. L. Arnold.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Uit Zr. Ms. militaire dienst, de kapitein der infanterie J. R. Penning Nieuwland.

(Voor het land.) Debiteuren aan het vendu-kantoor te *Soerabaya* over de maand *Mei* jl. welke nog achterlijk zijn in de voldoening hunner schulden, worden bij deze herinnerd dat de aanzuivering daarvan uiterlijk op ultimo dezer zal moeten plaats hebben, indien zij zich tegen geregtelijke vervolging willen vrijwaren.

SOERABAYA, 6 *September* 1853. *De Superintendent van gemeld kantoor,* J. J. MODDERMAN.

(Voor de Policie.) Is in de rivier *Kaliemaas* gevonden, een balk lang 25 voeten en breed 8 duimen.

Regthebbenden daarop gelieven zich te vervoegen ten policie-kantore alhier binnen eene maand gerekend van heden.

SOERABAYA, 13 *September* 1853. *De Adsistent-Resident voor de Policie,* SWERVER.

(Voor het land.) Op den 30sten *September* 1853 zal voor 's Lands pakhuizen publiek verkocht worden 22,000 a BAND- of HOEPEL-IJZER, eenige KOFFIJ en verschillende voor de dienst overtollige Goederen.

SOERABAYA, 7 *September* 1853. *De Algemeene Pakhuismeester,* VAN MEERTEN.

(Voor het land.) Op de vendutie voor 's Lands pakhuizen op den 30sten dezer maand zullen nog verkocht worden eenige RESTANT PROVISIEN.

SOERABAYA, 9 *September* 1853. *De Algemeene Pakhuismeester,* VAN MEERTEN.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op *Donderdag den* 22sten *September* 1853.

Voor de toko van den Heer C. DEAN, in de stad, van diverse TOKO- en COMMISSIE GOEDEREN.

Op *Vrijdag den* 23sten *September* 1853.

Voor de woning van Mevrouw LOTH, in de stad, van JUWEELEN, GOUD en ZILVERWERKEN.

Op *Maandag den* 26sten *September* 1853.

Door den Deurwaarder bij den Raad van Justitie alhier J. H. MULLER, in de Chineesche Kamp, van MEUBELAIRE GOEDEREN.

Op *Dingsdag den* 27sten *September* 1853.

Voor de toko van den Heer C. DEAN, in de stad, van diverse TOKO- en COMMISSIE GOEDEREN.

en

des avonds ten 7 uur in de *Societeit Concordia* van BOEKWERKEN.

Op *Woensdag den* 28sten *September* 1853.

Voor de toko van de Heeren ADAM & Co, in de stad van diverse TOKO-GOEDEREN.

SOERABAYA, den 21sten September.

— Jaloezij is weder oorzaak geweest van een op *Kapoetran* plaats gehad hebbend ongeluk en misdrijf in den avond van *Zondag* den 18den dezer, hebbende een Javaansch echtgenoot alléén op het vermoeden eener crimineele conversatie een anderen Javaan met een gollok zijn regterhand afgekapt, en zich dadelijk op de vlugt begeven, doch zoo men mag vertrouwen zal hij spoedig onder het bereik der policie komen.

— Men verneemt dat in de nabijheid onzer stad eene suikerraffinaderij wordt opgerigt waarvoor *Australie*, de *Molukkos* en *Borneo* ruime débouchés zullen opleveren; dit is te meer de aandacht waardig omdat daarmede aan eene lang bestaande behoefte zal worden te gemoet gekomen en aan de ingezetenen, door het verkrijgen van kleine hoeveelheden, geschikt voor huisselijk gebruik, voortaan de gelegenheid zal worden gegeven om beteren suiker, van helder witte kleur, tegen matigen prijs zich te kunnen aanschaffen.

— Aan de bijna ondragelijke hitte, die dezer dagen gevoeld wordt, moet het welligt toegeschreven worden dat sommige Javanen plotseling dood ter neder vallen. Ook dit ondervonden op gepasseerden *Zaturdag* nog twee Javaansche vrouwen, die niet ver van het huis van den Wedono zich nedergezet hebbende, oogenblikkelijk daarna den geest gaven. Een dergelijk geval vond mede plaats op *Simpang* laatsleden *Maandag* en waarvan een Javaan het slagoffer was.

— Het zal onzen lezers niet onbekend zijn, dat er in de natuur een voortdurend streven naar evenwigt, naar harmonie plaats heeft, van daar onophoudelijke actie en reactie. Doch ook in de zedelijke wereld willen de philosophen deze werking, dat vermogen vaststellen; en er valt op dit terrein nog al wat te kibbelen. Hoe het ook wezen moge, zeker schijnt het, dat er met de recepissen van Soerabayasch ingezetenen eene zoodanig actie en reactie plaats grijpt. Vroeger toch sprak men van een ijzeren kist met geld, die naar het middelpunt der aarde zou gezakt zijn; thans vernemen wij dat de aarde wederom eenige recepissen heeft uitgebraakt. De uitgeworpen stoffen, bestaande uit *f* **3000.**— recepissen waren in den brievenbus van het postkantoor alhier te land gekomen; en werden aldaar gevonden. Hoe vreemd dit verschijnsel de liefhebbers der natuurkunde ook moge voorkomen, laat ons niet vergeten dat er nog groote geheimen bestaan, die nog altijd een ruim veld van bespiegeling zullen opleveren. De natuur, altijd even eenvoudig in hare hulpmiddelen, als groot in hare voortbrengselen, heeft dikwijls aan schijnbaar onbeduidende maatregelen genoeg, om de verwonderlijkste uitwerkselen te weeg te brengen!

— De Indische bark *Balgis*, die den 6den dezer de reede alhier verlaten heeft, om zich naar *Amboina* te begeven, is den 19den dezer wederom alhier teruggekomen. Eene in straat *Bali* zwaar gewoed hebbende orkaan heeft dien bodem zwaar geteisterd en lek gemaakt, zoodat het voortzetten der reis ongeraden werd geoordeeld.

Kort verslag van het verhandelde in de vergadering van Woensdag avond 14 *September* 1853.

Tegenwoordig waren 64 leden en 12 bezoekers.

Nadat de notulen der vergadering van 1 Junij 1853 waren voorgelezen, droeg de Secretaris J. HAGEMAN JCz. namens het bestuur der afdeeling, het volgende der vergadering voor:

Zoo als het de meesten onzer bekend is, heeft er te *Batavia* in den boezem der afdeeling aldáár, een verschil van gevoelen plaats gevonden, dat hoofdzakelijk drieledig kan worden beschouwd en overwogen. Een deel der leden, zich beschouwende als *onderdeel* van de hoofdmaatschappij, heeft zich in de vergadering van den 28sten Junij jl. van de hoofdmaatschappij *afgescheiden*, ten gevolge van geschillen omtrent de ware uitlegging van de art. 1 en 5 der algemeene wetten. Een ander deel, dien avond *niet* in de vergadering aanwezig, is daartegen opgekomen en heeft zich verzet tegen een besluit, genomen door eene onvoltallige vergadering, die geene *constituante* konde heeten. Eindelijk is een ander gedeelte der leden van gevoelen, dat de afdeeling *Batavia* zich *nimmer* aan de hoofdmaatschappij heeft ondergeschikt verklaard, omdat deze de wetten van het Bataviasch Departement *niet* heeft goedgekeurd, terwijl het jonge departement die goedkeuring als eene conditio of als ultimatum aanmerkte.

Het gevolg daarvan is geweest, eene scheuring in het Bataviasche Departement, en eene splitsing in *twee* departementen, het eene als een onderdeel van het Amsterdamsche hoofddepartement, het andere als een op zich zelve staande Nederl. Indische Maatschappij tot nut van 't Algemeen.

Het mag bejammerenswaard genoemd worden, dat de jonge, en reeds zoo bloeijende afdeeling *Batavia*, eene *dusdanige* scheuring heeft ondervonden. De aanvankelijk totale *afscheiding* van het Amsterdamsche hoofddepartement, scheen al dadelijk toejuichers te zullen vinden; wanneer men de *groote* verschillen in de aangewezene werkkring der Maatschappij *op Java*, met de halstarrig geobstineerde en tevens zonderlinge grondslagen der Amsterdamsche wet *wijsgeerig* overweegt; en het zoude bij velen zeker bijval gevonden hebben, wanneer *al* de Javasche afdeelingen, vormende één Indisch hoofddepartement, het hoofdbestuur gekozen konde hebben in de Bataviasche afdeeling.

Zoodra de mare dezer aanvankelijke afscheiding tot ons kwam, gaf de kommissie, benoemd voor de herziening van het nieuw ontwerp van huishoudelijke wetten voor *deze* afdeeling, het bestuur in overweging, hare bijzondere aandacht te vestigen op het verschijnsel in de Bataviasche afdeeling.

Het gevolg is geweest het zenden eener missive aan de Bataviasche afdeeling.

Wij hebben tot heden toe, te vergeefs gewacht op eenig antwoord op dezen brief. En, daar het bestuur het beleggen van vergadering afhankelijk had gesteld van deze omstandigheid, zoo werd de Secretaris genoopt, hiervan mededeeling te doen aan de leden, door middel der stedelijke bladen.

Het bestuur heeft evenwel gemeend, de vergaderingen van ons departement niet langer te kunnen en te moeten uitstellen, en aan de tegenwoordige vergadering wordt als nu voorgesteld, de beantwoording der volgende vragen.

1. Beschouwt deze vergadering, hangende de beslissing omtrent het nieuw ontwerp van wet, zich voor genoegzaam voltalig, om te beslissen, of de herziening van het ontwerp van wet, door de daartoe benoemde kommissie, langer afhankelijk zal dienen te blijven van de eventuëele ontvangst der beantwoording door de Bataviasche afdeeling, op den brief?

2. Bestaat er bij deze vergadering eenige bedenking tegen het voorstel, om de artikelen 1 en 5 der algemeene wetten, die de groote struikelblokken zijn, *geheel* onaangeroerd te laten, in het ontwerp van wet? zoo als zulks altijd is geschied geweest voor *deze* afdeeling.

3. Verklaart de vergadering zich bevoegd, om eene *al* of *niet* voortenemen afscheiding in nadere overweging te nemen? Of wenscht zij hierin alsnu te beslissen? Of de beslissing uittestellen tot eene volgende vergadering, wanneer de welbespraakte leden, die roeping gevoelen om hierover het voor en tegen aan te voeren, deze gewigtige aangelegenheid zullen kunnen debatteeren?

Deze voorstellen bij wijze van vragen, der vergadering in overweging gegeven, gaven aanleiding tot het opperen van verschillende bedenkingen en woordenwisseling, waarna bij groote meerderheid besloten werd, de eventuëele beantwoording der missive van dit bestuur door de Bataviasche afdeeling, buiten allen invloed te doen blijven op de handelingen in het Soerabayasch Departement; en alle poging tot navolging van eenige afscheiding van het Amsterdamsche Hoofddepartement, en allen schijn van afhankelijkheid ten dien opzigte, te vermijden: om de aanroering der artikelen 1 en 5 der algemeene wetten, overtelaten aan de speciale kommissie voor het

nieuwe ontwerp van huishoudelijke wetten, en om te blijven voortgaan op den ingeslagen weg, die het departement zich heeft aangewezen.

In een volgend nummer hoopen wij het vervolg van het verslag der werkzaamheden dezer IV vergadering te kunnen opnemen.

(*Vervolg hierna.*)

— Onder den afdruk dezes vernemen mij dat de *f* 3000 rec., den 15den dezer des morgens in de brievenbus alhier gevonden, door een koopman van deze plaats heden morgen bij den assistent-resident van policie zijn gereclameerd geworden.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

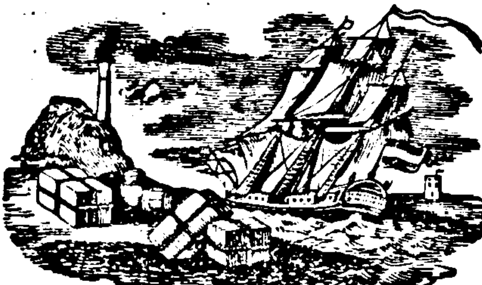
C. A. GARTMAN
EN
C. M. SIBBELEE,
wed. D. E. NANNINGA.

SOERABAYA 17 *September* 1853.
Eenige kennisgeving. (286)

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen ZOON A. F. MACLACHLAN, GEHNE.
SOERABAYA, den 11den *Sept.* 1853. (280)

SCHEEPSBERIGTEN.

Voor passage naar NEDERLAND wordt aangeboden het *Nederlandsch* snelzeilend gekoperd kampanje-schip **JUNO** kapt. L. W. VAN RIJN VAN ALKEMADE, uitmuntend ingerigt voor het overbrengen van passagiers, om tegen het laatst dezer maand van *Pasoeroean* over *Batavia* te vertrekken; nadere informatiën te bekomen bij den gezagvoerder aldaar en te *Soerabaya* bij de agenten

(281) F. D. GRANPRÉ MOLIÈRE & CO.

Voor passage naar NEDERLAND wordt aangeboden het snelzeilend Ned. schip *Canton*, Kapt. TWEEHUIS.

Dit schip bijzonder ingerigt voor den overvoer van passagiers, vertrekt aan het einde dezer maand van deze plaats.

Voor nadere informatiën vervoege men zich bij

SOERABAYA, *De Agenten*
6 *September* 1853. TIEDEMAN & VAN DER BURG.
(273)

NOG IETS OVER DE SLAVERNIJ.

(*Ingezonden*)

Ik de Heere uw God, ben een ijverig God die de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen!

JEHOVA.

(*Vervolg.*)

En als die gedachte eenmaal diep in zijn gemoed gegrifd was, dan kon de verbreking zijner aardsche, stoffelijke banden, alleen op tijdelijke omstandigheden blijven berusten. Menschen, die weten dat zij menschen zijn, kunnen niet lang onder het dwangjuk gehouden worden. Denkende kinderen van éénen Alvader, kunnen niet lang de slaven van belangzuchtige, lage menschen blijven. Zij, die gevoelen dat zij door Christus gekocht zijn, mogen inderdaad hunnen tijd verdragen, maar kunnen niet voortdurend onder het verlagende, onteerende slavenjuk gehouden worden. En daarom, gij slavenmeesters! in uwe eigene slechte bedoelingen doet gij wijs, het licht der goddelijke openbaring uwe ongelukkige slachtoffers te onthouden, of wel de waarheden der Heilige schrift hen niet anders te laten zien, dan door het valsche medium eener godsdienstprediking, die zich lafhartig nederbuigt voor winsten uit goddeloosheid getrokken; in uwe belangen doet gij wijs, op uwe plantaadjes den Bijbel als een *verzegeld* boek voor uwe slaven te verbergen, of wel huurlingen aan te stellen die de heilrijke en vrijmakende tijdingen verdraaijen en verkrachten — want, anders zou uwe heerschappij korter duren, dan God in zijn oneindige liefde gewild, in zijne wijze voorzienigheid besloten heeft. Maar de dag zal komen; de Heer is nabij!

Men zal ons wijzen op het gedrag van Paulus, dat hij Onésimus, den weggeloopenen slaaf van Philemon, naar deszelfs meester terugzond. Als bewijs voert men den zendbrief van dien Apostel aan Philemon aan; en roept zegevierend uit, dat dit voorbeeld den ijver der vrijheidsmannen voorzeker had moeten matigen.

Ons antwoord hierop is, dat die zendbrief juist tegen de slavernij pleit. Als men denzelven slechts onbevooroordeeld en met aandacht leest, en alle eigenbelang ter zijde stelt, dan zal men in dienzelfden brief beginselen ontdekken, die met de voortduring van dat verfoeijelijke stelsel, dat door velen zoo vurig verdedigd wordt, ten eenenmale onbestaanbaar zijn.

Die brief is eenig in zijne soort. Hoe kort en bondig zijn de redeneringen. Wat al denkbeelden liggen er in die weinige woorden opgesloten. Hoe gewigtig zijn de onderwerpen, die daar behandeld worden. Wat al beginselen en leeringen in zoo weinige verzen: wat al daadzaken. En toch zijn leeringen en daadzaken zoodanig voorgesteld, dat men, de laatsten niet kunnende logenen, geneigd is de eersten aan te nemen. Die brief is eene reeks van afleidingen, van natuurlijke gevolgtrekkingen; afgeleide daadzaken, afgeleide beginselen, afgeleide verpligtingen en afgeleide overwinningen in den strijd der pligten. En dat alles zamengevat in de kunstelooze eenvoudigheid eener particuliere en vertrouwelijke briefwisseling, zoodat de aandacht opgewekt, het geloof bevredigd wordt. In het kort, wij beschouwen dien brief als een middel tegen scepticisme (twijfelzucht), als eene verwerping der slavernij.

Doch die brief brengt ons tevens eene reeks van schilderachtige tooneelen voor den geest. Aanschouw in de eerste plaats dien voortvlugtigen slaaf, die van Kolosse in Klein-Azie zijnen weg naar de kust der Middelandsche zee zoekt. Men kan het aan de uitdrukking van zijn gelaat bemerken, dat hij iemand is, die door natuur niet misdeeld werd, maar door slavernij diep gezonken is, en zich sedert lang op allerlei kwaad toegelegd heeft. Hoe gluiperig gaat hij daar heen; welke lompe en toch lage manieren. Zijne angstige blikken laat hij over al rond waren, als vreesde hij vervolgd te worden; en hij durft niemand aan te zien, opdat men hem niet zal herkennen. Eindelijk de kust bereikende, scheept hij zich in, en verbergt zich in het donkerste gedeelte van het schip. Hij komt veilig te Rome, die stad, welke door de grootste der oude geschiedschrijvers (*Tacitus*) de zinkput der wereld genoemd wordt.

Eenige jaren later, en gij kunt dienzelfden persoon op zijnen terugtogt van Rome naar Kolosse zien. Thans verraden zijne bewegingen volstrekt geene vrees. Zijn gang is manlijk en vast. Zijne mannieren kenmerken gevoel van eigenwaarde. Hij keert terug met kalmte en vastberadenheid, en groet al zijne oude bekenden met zachtheid en vertrouwen, als of hij niemand vreest, tegen allen vriendelijk wenscht te zijn. Daar zien wij hem andermaal aan boord. Hoe zuiver en verfijnd is de uitdrukking van zijn gelaat; hoe manlijk zijne geheele houding; hij schuwt het daglicht niet, wandelt het dek op en neêr, en heeft voor een ieder een goed woord. Is dit werkelijk dezelfde persoon? Het is Onésimus, de voortvlugtige slaaf. Hij keert uit eigen beweging naar zijnen meester terug. Ja, honderden mijlen reist hij, om zich weder onder het juk der dienstbaarheid te begeven. En hij is alleen, en wordt niet bewaakt; niet door geweld maar vrijwillig keert hij tot zijnen meester Philemon in Kolosse terug.

Van waar die verandering? Om dit te kunnen begrijpen, zullen wij ons een ander tooneel voor den geest brengen. Daar in een klein huisje, in eene eenzame en naauwe straat van Rome ziet gij eenen grijsaard met een keten aan eenen pretoriaanschen soldaat vastgemaakt, onder wiens opzigt hij nacht en dag staat. Die oude man is Paulus, de apostel van Christus; om in die bedorvene en schuldige stad met gevaar van zijn leven verantwoording af te leggen van zijne evangelie-prediking in Jerusalem. Ofschoon een eenvoudig en gewoon mensch, zoo heeft hij des niet te min den gekruisigden Christus met veel vrucht aan de burgers van Rome gepredikt. Maar thans is hij oud en zwak. Tallooze ontberingen, lange reizen en rustelooze arbeid hebben zijne hairen vergrijsd. Doch desniettemin is hij hoogst gevoelig en dankbaar voor de oplettendheden en de Christelijke liefde, welke zijne vrienden hem bewijzen. En hieronder behoort ook Onésimus. Wel-ligt door Paulus gevonden, toen hij ellendig en voorvlugtig was, heeft de apostel hem tot zich genomen, hem naar ziel en ligchaam verzorgd, tot dat hij beiden den wil en het vermogen kreeg, om zijnen weldoener zijne dankbaarheid te betuigen. Zoodanige wederkeerige liefdediensten bragten onderlinge gehechtheid te weeg. Onésimus leerde eerst den leeraar, en daarna de leer liefhebben. Hij werd Christen; een lid van het geestelijke ligchaam van Christus, en een deelgenoot met Paulus in de vrijheid, waarmede Christus hen had vrijgemaakt. Zoo naauw was hunne vriendschap dat Paulus hem als zijn „zoon" beschouwd, terwijl hij den apostel als zijnen vader bemint en eerbiedigt. Maar zie, terwijl zij daar in dat nederige vertrek naast elkander gezeten met ernst over hunne Chistenpligten spreken, zie, hoe het gelaat van Onésimus op eens donker wordt. Doch slechts één oogenblik en het heldert wederom op. „Gij moet tot Philemon, uwen meester terugkeeren." Die woorden hadden hem diep getroffen. Terugkeeren in ketenen? Vreeselijk! Kort daarna is Onésimus op weg naar Kolosse.

DE NEGERHUT,

OF

HET LEVEN DER NEGERSLAVEN IN NOORD-AMERIKA.

Vertaald naar het oorspronkelijke door P. MUNNICH.

— Ik haat alle redenering, Jan; vooral omtrent zulke onderwerpen. Gij staatkundigen weet alles in een regtvaardig daglicht te stellen; maar in de praktijk, meent ge het dikwijls geheel anders. Ik ken u te goed, Jan. Gij beaamt die wet evenmin als ik, en zult ze ook evenmin als ik opvolgen.

In dat hagchlijke oogenblik opende de oude Cudjoe, de zwarte huisopziener, de deur en verzocht Mevrouw even in de keuken te komen. Onze senateur, innig verheugd over deze verlossing, zag zijne aardige vrouw met een luimig gevoel van genoegen en spijt na, en zich in eene leuningstoel nederzettende, begon hij de dagbladen te lezen.

Naauwelijks was hij hier eenige oogenblikken mede bezig geweest, of hij hoorde zijne vrouw schielijk en ernstig roepen: Jan, Jan! kom eens even hier! De heer Bird lag zijn dagblad ter zijde en begaf zich naar de keuken, waar een vreemd tooneel hem verschrikt en verbaasd deed staan. Op twee stoelen lag eene jeugdige, schoone vrouw bewusteloos uitgestrekt. Hare kleederen waren gescheurd en door de vorst verstijfd; zij had slechts eene schoen aan de voeten, en hare verscheurde kousen waren met bloed bevlekt. Haar gelaat droeg de onmiskenbare sporen van het verachte menschenras; en toch maakte hare treffende, lijdende schoonheid een diepen indruk op de omstanders. Haar scherp, koud, onbewegelijk, doodsbleek gelaat deed den senateur rillen. Hij hijgde naar lucht en stond sprakeloos. Zijne vrouw en oude moeder Dina waren bezig om haar tot het leven terug te roepen; terwijl de oude Cudjoe den knaap op de knieën nam, hem zijne schoenen en kousen uittrok, en zijne kleine, verkleumde voetjes begon te wrijven.

— Waarachtig! zeide Dina medelijdend — dat's niet aan te zien; 't scheen de hitte te zijn, die haar flaauw deed vallen; ze was nog wel, toen ze binnen trad, en verzocht zich een oogenblikje te mogen warmen. Ik vroeg haar juist waar ze van daan kwam, toen ze zoo eensklaps in zwijm viel. Men kan aan hare handen wel zien, dat ze nog nooit zwaar werk heeft gedaan.

— Arm schepsel, zeide mevrouw Bird aangedaan, toen de vrouw langzaam hare groote, zwarte oogen opende, en verwilderd in het rond zag. Eensklaps nam haar gelaat eene angstige, wanhopige uitdrukking aan, en zij sprong op met den uitroep: O, mijn Hendrik, hebben zij u toch gekregen?

De knaap liep op die woorden haastig naar haar toe, haar zijne armpjes toestekende. O! hij is hier! riep zij uit. Daarna wendde zij zich tot mevrouw Bird en zeide op angstigen toon:

— O, mevrouw! bescherm ons; laat niet toe dat zij mij mijnen Hendrik afnemen!

— Niemand zal u hier kwaad doen, was het bemoedigende antwoord van mevrouw Bird. — Gij zijt hier veilig; vrees niets.

— God zegene u, zeide de vrouw, snikkende, en haar gelaat bedekkende; terwijl de kleine knaap haar ziende schreijen, haar in zijne armpjes sloot.

Dank der aangewende zorgen, die niemand beter dan mevrouw Bird wist te besteden, werd de arme vrouw weldra bedaarder. Men spreidde haar een bed digt bij het vuur en weldra viel zij in slaap met haar kind, dat ook zeer vermoeid was, aan haren boezem. Zij had niet gewild, dat men den knaap op eene andere plaats had ter ruste gelegen; en zelfs in haren slaap liet zij hem niet los, als wilde zij hem hier nog blijven verdedigen.

Mijnheer en Mevrouw Bird waren naar de eetzaal teruggekeerd; en, het moge vreemd schijnen, geen van beiden maakte eenige zinspeling op het vroeger gehouden gesprek. Mevrouw Bird nam haar naaiwerk op, en mijnheer bladerde oogenschijnlijk wederom in de nieuwspapieren.

— Ik ben nieuwsgierig om te weten, wie en wat zij is, begon de Senateur eindelijk.

— Als zij ontwaakt, en wat beter is, zullen wij het haar vragen.

— Hoor eens, vrouwtje, zeide hij de oogen op het nieuwsblad gevestigd houdende.

— Welnu, wat mijn beste?

— Ze zal een uwer japonnen niet kunnen dragen, zou ze wel? Ze schijnt grooter te zijn dan gij.

Mevrouw glimlachte, en antwoordde: — We zullen zien.

Na eene nieuwe stilte begon de senateur op nieuw:

— Zeg eens, vrouwtje!

— Wel, wat nu?

— Mij dunkt, gij kunt haar dien ouden bombazijnen mantel, waarmede gij mij toedekt, als ik mijn middagslaapje doe, wel geven. Zij heeft kleeren noodig.

In dat oogenblik kwam Dina aan de deur, en deelde mede dat de slapende ontwaakt was, en mevrouw wenschte te spreken.

De beide echtgenooten begaven zich naar de keuken, gevolgd door de twee oudste kinderen, daar de kleinen reeds naar bed waren.

Eliza, die onze lezers wel zullen herkend hebben in de ongelukkige vrouw, zat bij het vuur. Zij staarde met eenen kalmen, maar droefgeestigen blik in den gloed; hare vroegere opgewondenheid was geheel verdwenen.

— Hebt gij mij noodig? vroeg mevrouw Bird op een vriendelijken toon. — Ik hoop dat gij u wat beter gevoelt, arme vrouw!

Een diepe, bevende zucht was het eenige antwoord; doch zij hief hare donkere oogen op, en vestigde zulk een wanhopigen, smeekenden blik op mevrouw Bird, dat deze de tranen in de oogen kwamen.

— Gij behoeft niet bang te zijn, arme vrouw. Gij zijt hier bij vrienden. Zeg mij, van waar komt, en wat verlangt gij?

— Ik kom van Kentucky.

— Wanneer zijt gij aangekomen? vroeg de heer Bird, het ondervragen op zich nemende.

— Heden avond.

— Hoe zijt gij gekomen?

— Over het ijs.

— Over het ijs! herhaalden al de aanwezigen.

— Ja! antwoordde Eliza langzaam, — over het ijs. De Heer heeft mij geholpen, want zij waren digt achter mij, en er was geen andere weg.

— Bewaar me! schreeuwde Cudjoe, — het ijs is aan het kruijen, en danst als 't ware, op het water.

— Ik wist het, ik wist het, zeide Eliza wild — maar toch ondernam ik het. Ik dacht niet dat ik er over zou komen. Maar het was mij onverschillig. Sterven of er over, dat was mijn besluit. De Heer hielp mij. — O! als men slechts op Hem vertrouwd, wordt men zeker geholpen, voegde zij er met heilige geestdrift bij.

— Zijt gij eene slavin? vroeg de Senateur.

— Ja, mijnheer, ik behoorde aan iemand van Kentucky.

— Was hij hard jegens u?

— Neen, hij was een goede meester.

— Welligt werd gij door uwe meesteres mishandeld?

— O, Neen! Neen, mijnheer! mijne meesteres was altijd goed en vriendelijk jegens mij.

Hier vestigde zij eenen opmerkzamen blik op mevrouw Bird, en bespeurde, dat zij in den rouw was.

— Mevrouw, vroeg zij eensklaps, — hebt gij ooit een kind verloren?

Die vraag was onverwacht, en opende eene nog niet geheelde wond; want slechts één maand geleden was de lieveling van het gezin ten grave gedaald.

De heer Bird keerde zich om, en liep naar het venster, terwijl mevrouw in tranen uitbarstte; doch zich herstellende vroeg zij:

— Waartoe die vraag? Ik heb er een verloren.

— O, mevrouw! dan zult gij in mijne smart deelen. Ik heb twee kinderen achter elkander verloren, en begraven op de plaats, die ik thans ontvlugt ben; slechts dit bleef mij over. Altijd sliep hij in mijne armen. Hij was mijn eenige schat en troost op deze aarde. Ik was trotsch op dezen knaap. Welnu, mevrouw! men wilde hem aan mij ontnemen, hem verkoopen. — Denk eens, mevrouw! hem verkoopen om de Zuid; hij, een kind dat nog nooit van zijne moeder is gescheiden geweest. Dat denkbeeld kon ik niet verdragen, mevrouw. Ik wist dat ik zonder hem niet leven kan, en toen ik vernam dat de papieren geteekend waren, en hij verkocht was, ben ik met hem ontvlugt. De man, die hem gekocht had, en een paar slaven van mijnen meester volgden mij op de hielen, en waren reeds digt achter mij, toen ik hen bemerkte. In mijne wanhoop sprong ik op het ijs, en hoe ik er over gekomen ben, weet ik niet. Ik kwam eerst tot bezinning, toen een man mij den steilen oever aan den overkant ophielp.

Eliza, snikte noch weende; zij had geene tranen meer. Doch al de toehoorders toonden, elk op zijne wijze, teekenen van het diepste medelijden.

Na eerst in hunne zakken naar hunne zakdoeken, die meest altijd weg waren, gezocht te hebben, verborgen de beide kleine jongens hun gelaat in de plooijen van moeders japon, waar zij hunnen neus en hunne oogen naar behooren konden afvegen. Mevrouw Bird bedekte het gelaat met haren zakdoek; terwijl de oude Dina, wier tranen langs de wangen stroomden, met vromen ijver uitriep: de Heer zij ons genadig! Cudjoe zijne oogen met de mouwen afvegende, deelde in dien ijver door allerlei zonderlinge gebaren van medelijden. Onze senateur mogt als staatsman zijne gevoeligheid niet door tranen aan den dag leggen; hij keerde daarom de overigen den rug toe, keek uit het venster, hoestte eenige malen en scheen de glazen van zijnen bril af te wrijven, terwijl hij nu en dan den neus snoot op eene wijze, die de anderen had moeten opvallen, ware het niet, dat zij zich te veel met Eliza bezig hielden.

— Gij hebt mij verteld, dat gij eenen zachten meester hadt, riep hij eensklaps uit, zich bedwingende, en zich tot Eliza wendende.

— Hij was in der daad een zachte meester. Ik zal dat altijd volhouden; ook mijne meesteres was een engel; maar zij konden zich zelven niet helpen. Zij waren geld schuldig, en, hoe weet ik niet, het schuldbewijs was in handen geraakt van eenen man, wiens luimen zij moesten opvolgen. Ik hoorde hoe meester dit aan mijne meesteres vertelde; zij smeekte en pleitte voor mij; maar het was te vergeefs. Het moest gebeuren; toen ben ik met mijn kind naar herwaards gevlugt. Ik wist dat zonder dit kind mij het leven ondragelijk zou zijn. Hij is mijn eenigste schat.

— Zijt gij gehuwd?

— Ja; maar mijn echtgenoot behoort eenen anderen meester toe. Zijn meester behandelde hem wezenlijk hard, zeer hard, en vergunde hem bijna nooit mij te bezoeken. Hij haatte ons meer en meer, en bedreigde mijnen man om de zuid te zullen verkoopen. Mijn echtgenoot zal ik waarschijnlijk wel nooit wederzien.

De bedaarde toon, waarop zij deze woorden uitsprak, zou den oppervlakkigen waarnemer hebben doen gelooven, dat zij ten eenenmale ongevoelig was, maar in hare groote donkere oogen lag een onderworpen, doch diep zielelijden, dat het tegendeel verried.

— En waar denkt gij heen te gaan, arme vrouw? vroeg mevrouw Bird.

— Naar Kanada, als ik slechts wist, waar het lag. Is het hier ver van daan? vroeg zij, met een onnoozelen, vertrouwlijken blik naar Mevrouw Bird opziende.

— Ongelukkige vrouw! riep deze onwillekeurig uit.

— Ik denk dat het zeer ver zal zijn, zeide Eliza peinzend.

— Verder, dan gij denkt, arm kind. Doch wij zullen zien, wat wij voor u kunnen doen. Dina! spreid een bed in uwe kamer, digt bij de keuken; morgen zullen wij deze ongelukkige verder helpen. Vrees echter niet, arme vrouw. Vertrouw op God; hij zal u zeker beschermen.

De beide echtgenooten begaven zich wederom naar de eetzaal. Mevrouw zette zich in hare wipstoel voor het vuur; terwijl de senateur met groote passen de kamer op en neer stapte, gedurig mompelende: „ eene onaangename zaak! moeijelijk doorkomen! Eindelijk naderde hij zijne vrouw en zeide:

— Hoor eens, vrouwlief, zij moet nog dezen nacht van hier. Die vent kan morgen ochtend vroeg hier zijn. Was zij nu alleenig, dan kon zij zich stilletjes verbergen, maar die kleine knaap zal zoo gemakkelijk niet stil te houden zijn. Door slechts even zijn hoofd uit het venster te steken, zou hij alles verbruijen. Het zou een malle zaak zijn, als niet alleen zij, maar ook ik werd opgepakt. Dus van nacht moet ze weg.

— Van nacht! Hoe is het mogelijk! Waarheen?

— Dat heb ik al zoo wat uitgemaakt, antwoordde onze senateur, terwijl hij in eene nadenkende houding een zijner laarzen begon aan te trekken. Toen hij er zoo wat op de helft in was, omvatte hij zijne knieën met beide handen, en scheen in eene diepe overdenking te verzinken.

— Het is eene gekke, leelijke zaak, dat is maar waar, zeide hij eindelijk op nieuw aan zijnen laars trekkende.

— Maar het zal wel gaan. — Laat eens zien. — Te duivel: En vervolgens den anderen laars aantrekkende, keek hij uit het venster.

Nu was mevrouw Bird eene bescheidene vrouw, en meende vooral bij deze gelegenheid haren man in zijne overdenkingen niet te moeten storen, otschoon zij zeer wel bevroedde welken loop dezelve namen. Zij vergenoegde zich met in hare stoel op en neer te wiegen, tot dat hij zich zou verwaardigen haar eene uitlegging te geven.

— Gij herinnert u wel, zeide hij eindelijk, mijn ouden cliënt, van Trompe, die van Kentucky is overgekomen, en al zijne slaven vrijgegeven heeft. Zijn huis ligt zeven mijlen van hier in het bosch; zeer eenzaam en niet gemakkelijk te vinden, vooral als men haast heeft. Daar zou de vrouw zeker veilig zijn; maar het ergste is dat niemand, behalve ik, in staat is, er in den donker een rijtuig naar toe te brengen.

— Cudjoe is toch een goede koetsier.

— Ja wel; maar de rivier moet twee malen doorwaad worden, en de tweede is bovenal gevaarlijk, als men er niet mede bekend is. Ik ben er honderde malen te paard overgetrokken, en weet dus den weg. Dus zal ik het wel moeten doen. Cudjoe moet zoo stil mogelijk het rijtuig inspannen, en tegen middernacht zal ik haar overbrengen. Om aan mijne reis eenigen schijn van noodzakelijkheid bij te zetten, zal ik mij naar eene herberg laten brengen, alwaar ik zal wachten op de diligence, die tusschen drie en vier uren naar Columbus afrijdt. Ik heb daar juist in den morgen eenige zaken af te doen. Maar, na alles wat er over de wet op voortvlugtige slaven gezegd en verhandeld is, voel ik mij daar alles behalve op mijne plaats. Doch, bij mijne ziel, ik kan het niet helpen.

— Uw hart is in dit geval beter dan uw hoofd, Jan, zeide zijne vrouw, hare kleine witte hand op de zijne leggende. — Denkt gij dat ik u ooit bemind zou hebben, indien ik u niet beter gekend had, dan gij u zelven?

Het kleine vrouwtje zag er met hare van tranen glinsterende oogen zoo bevallig uit, dat onze senateur dacht dat hij inderdaad een hupsche vent moest zijn, om een zoo aardig vrouwtje zoovele toegenegenheid jegens hem in te boezemen. Hij kon alzoo niet beter doen dan tevreden de kamer te verlaten, om naar het rijtuig te gaan zien. Op den drempel gekomen, bleef hij echter een oogenblik stilstaan, keerde tot zijne vrouw terug, en zeide eenigzins aarzelende:

— Maria, ik weet niet hoe gij er over denkt; maar wij hebben nog een kast vol met kleedertjes — van — van — onzen armen kleinen Hendrik.

Na deze woorden keerde hij zich haastig om en ging heen.

Mevrouw opende de kleine slaapkamer naast de eetzaal, zette de kandelaar op eene schrijftafel, nam een sleutel, en stak denzelven peinzende in eene latafel. Zij had den moed niet de lade open te trekken, en stond bewegingloos: terwijl de beide knapen, die haar met kinderlijke nieuwsgierigheid gevolgd waren, haar stilzwijgend en veel beteekenend aanzagen. En, o! gij moeders, die deze regelen leest! Hebt gij ten ouwent ook niet eene latafel of kleederkast, wier opening voor u even is, als die van een graf. Gelukkig, driewerf gelukkig! wanneer gij niet in dat geval verkeert.

Mevrouw Bird trok de latafel langzaam open, waarin zich allerlei kleedingstukken bevonden; jasjes, broekjes, kousjes

enz; en zelfs een paar schoentjes, wier half versletene hakken men uit een papier zag steken. Verder viel een bal, een tol en een wagentje in het oog; altemaal gedachtenissen, die met veel tranen, en onder de hevigste aandoeningen waren bijeenverzameld. Zij zette zich bij de latafel neder, liet het hoofd over dezelve hangen, en weende. Heete tranen droppelden tusschen hare vingers door in de lade; doch zich eensklaps oprigtende, vergaderde zij met eene zenuwachtige overhaasting de beste en meest bruikbare artikelen, die zij in een pakje knoopte.

— Moeder, vroeg een der knapen, zachtjes aan haren arm stootende. — wilt gij al dat goed wegdoen?

— Lieve kinderen, zeide zij zacht en ernstig, — wanneer onze dierbare, ontslapene Hendrik uit den hemel op ons nederziet, zal hij zich verheugen over hetgeen wij doen. Ik zou het hart niet gehad hebben, deze dingen aan een gewoon, aan een gelukkig mensch weg te geven; maar gaarne sta ik ze af aan eene moeder, die nog troostelooзer en ongelukkiger is, dan ik ben. Ik hoop dat Gods zegen deze gift moge vergezellen.

Er bestaan op deze wereld uitgelezene zielen, wier lijden een bron van vreugde voor anderen wordt; wier aardsche verwachtingen, met vele tranen in het graf gelegd, den kiem zijn van hulp en troost voor lijdenden en verslagenen van harte. Onder die gezegenden behoorde ook de jonge vrouw, die bij het schijnsel eener lamp en onder het storten van heete tranen de gedachtenissen van haar verloren kind in gereedheid bragt voor den zoon der rondzwervende vlugtelinge.

Na eenige oogenblikken opende mevrouw eene kleederkast, haalde er twee of drie bruikbare japonnen uit, en zette zich aan hare werktafel. Hare naald en schaar waren onvermoeid bezig met deze kleedingstukken voor Eliza van pas te maken, tot dat de klok middernacht sloeg, en zij het rijtuig voor hoorde komen.

— Maria, zeide de senateur, die met zijn overjas op den arm binnenkwam. — Gij moet haar wakker maken; wij moeten nu gaan.

Haastig pakte mevrouw Bird de verschillende artikelen, die zij bijeen gezocht had, in een klein koffertje, sloot hetzelve, en liet het in den wagen brengen. Daarop wekte zij Eliza, die weldra met haren zoon op den arm, met een mantel en omslagdoek om, en eene hoed op, die hare weldoenster hadden toebehoord, aan de deur verscheen. Mevrouw Bird duwde haar in den wagen, en volgde haar op de treden. Eliza boog zich naar buiten, en bood eene even zachte en schoone hand aan als die, welke haar werd toegereikt. Zij vestigde hare groote donkere oogen met een sprekenden blik op mevrouw Bird, en scheen te willen spreken. Hare lippen bewogen zich; zij beproefde herhaalde malen om woorden te vinden, doch te vergeefs. Enkel vermogt zij, met eenen blik, die eenen blijvenden indruk moest maken, naar den hemel te wijzen, en viel toen op de kussens neer het gelaat met de handen bedekkende. De deur werd gesloten, en het rijtuig reed weg.

Welk een toestand voor onze senateur, die de gansche week in de wetgevende vergadering de strengste maatregelen tegen voortvlugtige slaven en hunne medepligtigen had ondersteund.

Hij had voor geen zijner ambtgenooten behoeven onder te doen in die soort van welsprekendheid, welke de leden van het congres te Washington zoo beroemd maakt. Hoe zegevierend had hij daar gezeten, met de handen in den zak, en gespot met de zwakheid dier philantropen, die de groote staatsbelangen aan het welzijn van eenige ellendige vlugtelingen wilden opofferen!

Het was hem gelukt zoowel zichzelven als zijne hoorders te overtuigen, hetwelk zijne eigenliefde niet weinig streelde; doch het denkbeeld, dat hij zich van een vlugteling gevormd had, ging niet hooger, dan de letters die het woord zamenstellen, of op zijn hoogste tot eene advertentie in de nieuwsbladen, bestaande in het afbeeldsel van een man met een pakje op den rug, met de woorden: „ Heden nacht weggeloopen, enz." Nog nimmer was hij in de gelegenheid geweest zich tegenover wezenlijk ongeluk geplaatst te zien; nog nimmer had hij de tranen der smart gezien, noch de gebeden der wanhoop gehoord, noch eene zwakke, bevende hand in de zijne voelen trillen. Dat eene vlugteling eene ongelukkige moeder kon zijn, of een hulpeloos kind, gelijk dat, hetwelk hij nu de welbekende hoed van zijnen ontslapen lieveling zag dragen, was nooit bij hem opgekomen. En daar onze arme senateur noch van ijzer, noch van marmer, maar een mensch, en een zeer edelmoedig mensch was, zoo kwam hij hier met zijne vaderlandsliefde erg in strijd. Doch daarom moogt gij hem niet veroordeelen, broeder uit de zuidelijke staten! want wij gelooven dat velen uwer onder gelijke omstandigheden niet veel beter zouden handelen. Wij hebben reden om te gelooven, dat er zoowel in Kentucky als in Mississippi edele en gevoelige harten kloppen, die nooit de ooren hebben gesloten voor de gebeden en tranen hunner lijdende medemenschen. En, broeder! is het billijk, van ons datgene te verwachten, wat uwe eigen braaf en edelmoedig hart in gelijke omstandigheden niet zou doen? (*Vervolg hierna.*)

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

14 Sept. L. C. F. Bersat, van Pasoeroean; J. J. H. Kervel, van Probolingo.— 15 Sept. C. L. Schrooijenstein, van Pasoeroean; J. B. Fos, van Bondowoso.— 17 Sept. D. Johannes, van Pasoeroean; E. Scholte, van Banjoewangie.— 19 Sept. A. L. C. Hartog, van Pasoeroean; Mevr. Schaap, van Batavia; Wetteman, van Bodjonegoro.— 20 Sept. F. R. Klerks, van Batavia; H. H. Wanhoff, van Grissee; C. M. de Reus, van Pamakassan.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN:

L. W. Watson, Wallis, D. Batavia 5 Sept.— J. L. A. Cornets de Groot. Penning Nieuwland, D. Soerabaija 3 Sept.— C. Mohrmann, van Smidt auf Altenstadt, Z. Macasser 4 Aug.— C. L. van Polanen Petel, Intveld, Z. Padang 1 Aug.— A. M. R. Nettehoven, Sem, Z. Tagal 9 Sept.— F. E. Polak, Mauritzen, Z. Soerabaija 4 Sept. — J. C. M. Haakman, Christians, Z. Pasoeroean 17 Sept.— T. Kuijk. Hontbekkers, Z. Batavia 7 Sept. — Echtgenoote van A. H. Jacobs, D. Batavia 12 Sept.

GETROUWD:

C. A. Gartman met C. M. Sibbelée, wed. Nanninga. Soerabaya 17 Sept.— W. T. van Dam met M. C. C. Borman, Pasoeroean 17 Sept.— P. van Hoek met J. Wilson, Soerabaya 14 Sept.

OVERLEDEN:

C. S. Fisser, Willems. Batavia 25 Aug.— C. P. Bastijn, Kellens. Batavia 18 Aug.— H. Schouwenburg, 37 j. Buitenzorg 8 Sept.— M. L. Bastiaanse, 2 j. 44 d. Tjisoeroepan 12 Aug.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
Sept.	13	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Probolingo.
„	—	Nederl.	de Vrienden thans hernd. Banca.	P. J. van Kampen.	Batavia.
„	—	„	Magdelena.	A P. Klein.	„
„	14	Nederl. Ind.	stoomschip Ambon.	F. A. B. Hugenholtz.	Moluccos.
„	15	Engelsche	Pet.	R. Copping.	Hobart Town.
„	16	Nederl. Ind.	Sie Banjak.	Daeng Malimpo.	Samarang.
„	—	Z. M.	stoomschip Borneo.	Komm. Luit. ter zee 2e kl. R. A. Houck.	Batavia.
„	17	Nederl. Ind.	Djoemating.	Oei Boe.	Balie (Padang).
„	20	„ „	Balgis.	Said Hassan bin Alie bin Segaf.	Uit zee terug.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Sept.	13	Nederl. Ind.	Maas Dennok.	Abas.	Pont. over Grissee Sum. en Sam.
„	—	Nederl.	Nehalennia.	L. Staal.	Nederland over Panaroekan.
„	14	Nederl. Ind.	stoomschip Banda.	F. H Schmidt.	Batavia over Samarang.
„	—	Nederl.	Juno.	L. W. van Rijn van Alkemade.	Nederl. over Pasoeroean.
„	—	Engelsche	Duke of Wellington.	J. Smith.	Australie over Sam. en Batavia.
„	15	Nederl. Ind.	Satisfaction thans hernd. Semouw.	Sech Oemar bin Osman Bahasoan.	Singapoer.
„	16	„ „	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Panaroekan over Probolingo.
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Heatlie.	Tan Kiantien.	Balie (Padang).
„	17	„ „	Koempoolmaas.	Djamaloedin.	Banjermassing over Grissee.
„	—	„ „	Kaliemantan.	Sarif Salim Angkawie.	Grissee.
„	18	„ „	Arief Banjermaas.	Mohamat Ariep.	Banjermassing.
„	—	Nederl.	Alida Willemina.	G. E. Doombos.	Amsterdam.
„	20	Nederl. Ind.	stoomschip Ambon.	F. A. B. Hugenholtz.	Batavia over Samarang.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl.	Anna Marea Willemiena.	G. Fisscher.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Nederl. Ind.	Jadul Karim.	Said Moht. bin Hoesin Altas.	Sambas viâ Sumanap.	Gezagvoerder.
„ „	Alfulk.	Sech Abdul Kadir Baradja.	Sing. viâ Riouw Sam. en Bat.	Sech Awal Baboe Said.
„ „	Wadiatool Rachman.	Said Aloei bin Ismail.	Singapoer viâ Batavia.	Gezagvoerder.
Nederl.	Sara Johanna.	Sweijs.	Nederland.	Tiedeman en van der Burg.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, de heer Kervel, 4 Chinezen en 14 Inlanders.— Met de Ned. bark *de Vrienden*, thans hernd. *Banca*, 13 Inlanders.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, Z. M. troepen en bannelingen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de Heeren C. E. Beurlin, J. Buisson de st. Remij en C. L. Gerrits, Mev. H. J. Persille, Steudel, M. C. Rochussen, Mej. Maijer, wed. Kiebert, Z. M. troepen en gedetineerden.— Met de Ned. bark *Juno*, 3 gepasposteerde militairen.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, de heer A. L. C. Hartog, Z. M. troepen, gedetineerden en bannelingen.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtkorvet Nehalennia, transportschip Prins Willem Frederik Hendrik, schoenerbrik Lancier en Saparoca, stoomschip Vesuvius, Gouv. schoener Haai, stoom-advies vaartuig Tjipannas; de schepen Wadie Atool Rachman, Alfulck, Sara Johanna, stoomschip Padang; de barken Fatal Ma-an, Pilot, Jadul Karim, Canton; de schoeners Fatal Rachman thans hernd. Selaparang, Goansing, Kembang Djepoon en Anna Maria Willemina.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

14 Sept. het Ned. schip *Juno*, gezagv. L. W. van Rijn van Alkemade, van Soerabaya.

17 Sept. de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

17 Sept. het Ned. schip *Zeepaard*, gezagv. J. Giltjes, naar Middelburg.

Aan- en uitvoer te Pasoeroean van 10 tot en met 17 September 1853.

Naar Middelburg met het Ned. schip *Zeepaard*, gezagv. J. GILTJES. $9002^{13}/_{100}$ picols gouvernements suiker en 4800 pic. gouvernements koffij.

PROBOLINGO.

VERTROKKEN.

18 Sept. het Ned. schip *Pictura*, gezagv. R. J. Scholten, naar Nederland over Batavia.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

12 Sept. de Ned. Ind. schoener *Mifrejool Moelook*, gezagv. Braie, van Soerabaya.

12 Sept. de Ned. Ind. bark *Abdul Hassim*, gezagv. F. J. P. Meijer, van Samarang.

17 Sept. de Ned. Ind. schoener *Lambeer Masschoor*, gezagv. Oewa Soempoh Djawa, van Grissee.

VERTROKKEN.

13 Sept. de Ned. Ind. brik *Sie Kanoegrahan*, gezagv. Palembang, naar Riouw.

13 Sept. de Ned. Ind. brik *Laidban*, gezagv. Hadjie Mohamat Saät, naar Pontianak.

13 Sept. de Ned. Ind. bark *Salma*, gezagv. Said Aloei bin Mohamat Alhabassij, naar Samarang.

Schepen liggende ter reede.

De bark Abdul Hassim, schoeners Mifrejool Moelook, Sambeer Masschoor, Indram Eljoesoor, Vorstelijk Genoegen, Fathal Moebarak, Sumanap, Sie Damar en Sophia.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 13 tot en met 19 September 1853.

AANVOER.

Van Batavia per het Ned. schip *Anna Maria Wilhelmina*, gezagv. G. E. FISSCHER, agent FRASER EATON & Co.

7 coll. gouv. goederen, 22 kn. bladkoper, 6 vs. spijkers, 427 kn. katoenen, 3 kn. glaswerk, 2 ks. bitter, 3 kn. bier, N. H. M.

Van Molukkos en Macassar per de Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, gezagv. HUGENHOLTZ, agent W CORES DE VRIES.

128 st. koehuiden, 1 pic. noten muscaat, MAJOR MATZEN & Co.; 3 pic tripang, 2 pic. wortelhout, SAID SEGAF; 49 pn. masoeijbasten, GRANPRÉ MOLIERE & Co.; 134 pn. was, ADAM & Co.; 9 pn. was, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 17 kn. manufacturen, 23 kn. naaigaren, ADAM & Co.; 37 pn. en 1 kt. was, 3 kn. diversen, TJOE PING TJIE; $25^{80}/_{100}$ pic. masoeij basten, VAN ECK & Co.; 1 kt. was, BIN SMEER; $^{6}/_{2}$ ks. man. sigaren, PEREIRA.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, gezagv. J. H. SCHMIDT, agent W. CORES DE VRIES.

3 kn. rhijnwijn, ADAM & Co.; 3 kn. bier, 2 kn. roodewijn, VAN DER ZWAAN; 1 kistje tafelkleed, TER SIETHOF & SCOTT; 6 ks. wijn, 4 pn. Jap. bezems, VAN DELDEN; 1 vt. ijzerwerk, ORDER; 19 bn. kat. goederen, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 10 kn. madapolams, ADAM & Co.; 4 ks. en ps. monster, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 5 kn. gedr. katoen, KERVEL & Co.; 3 kn. wolle goederen, ADAM & Co.; 3 kn. saroong en zwt. linnen, ORDER; 31 kn. lijnwaden, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 2 ks. chemicalien, TIEDEMAN & VAN DER BURG; 2 vs. spijkers, VAN ECL & Co.; 1 kistje instrumenten, TIEDEMAN & VAN DER BURG; 2 vs. tabak, 4 coll. en ms. provisiën, FRASER EATON & Co.; 1 pak juweelen, N. H. M.

Van Batavia en Cheribon per de Ned. Ind. bark *Banka*, gezagv. P. J. VAN KEMPEN; agent SAID MOHAMAT BIN JAFAR SEGAF.

26690 st. vuurvaste steenen, 1250 coll. machinerien, FRASER EATON & Co.

Van Balie per de Ned. Ind brik *Djoemanting*, gezagv. OEIJ BOE; agent OEIJ WAI TIEN.

259 pic. klapperolie, 120 pic. dendeng, 36 pic. mankoedoe basten, 543 st. koehuiden, 26 pic. moengsie 4 pic. smeer, 4 pic. koe-ingewanden, 60 pic. korianderzaad, 25 pic. koffij, OEIJ WAI TIEN.

UITVOER.

Naar Australie via Batavia en Samarang per her Eng. schip *Duke of Wellington*, gezagv. J. SMITH-

5592 zn. suiker, $2890^{25}/_{100}$ 20 pic. rotting, FRASER EATON & Co.; 2258 zn. suiker, $1092^{59}/_{100}$ pic., 850 st. planken, KERVEL & Co.; 3815 zn. suiker, $1768^{20}/_{100}$ pic., HOEKSTRA GIJSING & Co.; 50 pic. wilde notenmuscaat, ADAM & Co.

Naar Singapoer per het Eng. schip *Semouw*, gezagv. SECH OEMAR BIN OSMAM BAHASOAN; 12 pic. Jav. koperwerk, 2000 st. ledige stroo-zakken, GEZAGVOERDER; 6 bn. chitzen, 2 kn. rood katoen, VAN ECK & Co.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Juno*, gezagv. L. VAN RIJN VAN ALKEMADE.

100 pic. rotting, 250 pic. tin, N. H. M.

Naar Riouw via Grissee per de Ned. Ind. bark *Kaliemanten*, gezagv. SARIEF SALIM.

636 pic. rijst, GEZAGVOERDER.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Kiatlie*, gezagv. TAN KIAN TIEN.

200 st. ledige tonnen, THE GOW TJOE; 20 keldrs. arak, GEZAGVOERDER, 50 kn. anijsdrank, 32 corg. Batv. slendangs, 1 pic. kandij suiker, 2 kn. uoija, 170 ps. Jav. speelkaarten, THE GOW TJOE, 5 kn. cambriks, en katoenen, ADAM & Co.; 3 kn. gev. en gedr. katoen, HOEKSTRA GIJSING & Co.; 2 bn. madapollams, FRASER EATON & Co.

Naar Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Koempoolmaas*, gezagv. KAMALODIN.

405 pic. rijst, 7 pic. Jav. tabak, 7 pic. lijnwaden, GEZAGVOERDER; 200 st. aan sp. matten, en eenige manufacturen, kramerijen en kleinigheden, DIVERSE BANJARREZEN.

Naar Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Arief Bandjarmaas*, gezagv. MOHAMAT ARIEP.

750 pic. rijst, en eenige provisien en kleinigheden, GEZAGVOERDER.

Naar Amsterdam per het Ned. schip *Alieda Wilhelmina*, gezagv. G. E. DOORNBOS.

340 kanasser gouv. suiker, $1202^{91}/_{100}$ pic., 1650 pic. koffij, 15 pic. rotting, N. H. M.

MARKTPRIJZEN.

SUIKER N°. 16 per picol *f* $11\frac{1}{2}$.—
Id. „ 15 „ „ *f* 11.—
Id. „ 14 „ „ *f* $10\frac{1}{2}$.—
Id. „ 13 „ „ *f* 10.—
Id. „ 12 „ „ *f* $9\frac{1}{2}$.—
KOFFIJ per picol *f* 25.—
RIJST (CARGA) per koijang *f* 100 à *f* 110.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 125 à *f* 130.—
KOEHUIDEN per 100 p. à *f* 240.—
ARAK per legger. *f* 45
OLIE (KLAPPER) per picol *f* 20.—
OLIE (KATJANG). *f* 16.—
KADJANG MATTEN. *f* 10 à *f* 12.—
ROTTING *f* 6.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 25sten September des morgens ten half 9 uur.

Ds. SCHEUER.

Nederduitsch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 25sten September des morgens ten half 9 uur